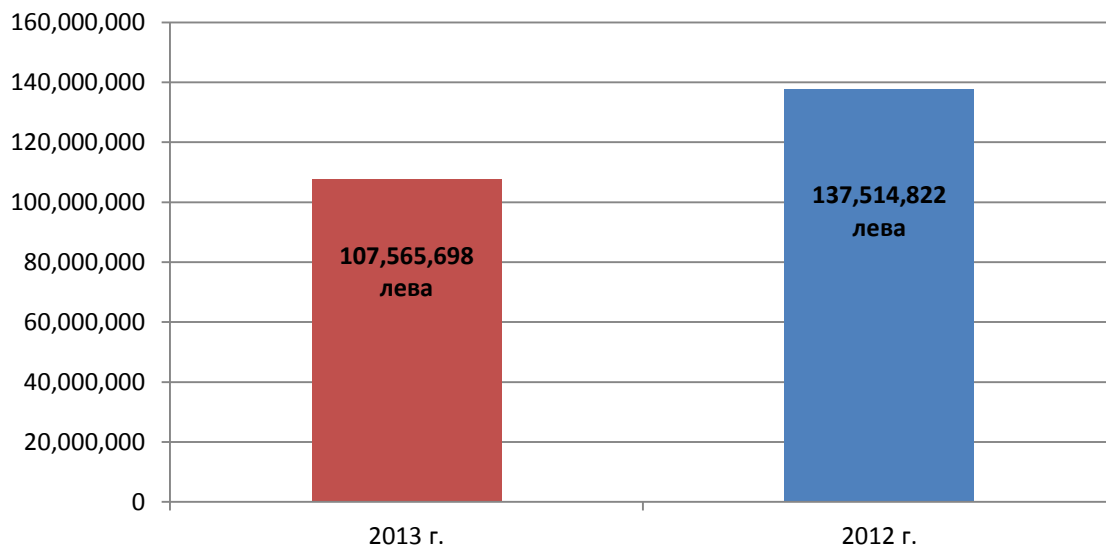

Дарителството в България през 2013 г.

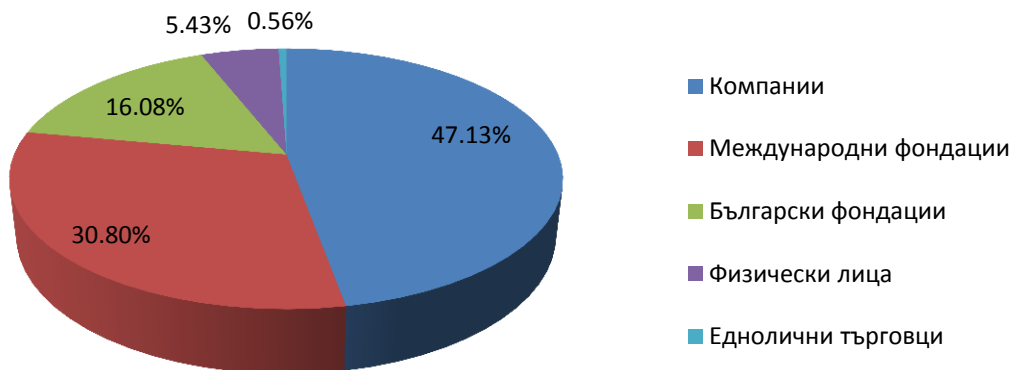
Анализ на Български дарителски форум
(Резюме)

Колко са дарените средства през 2013 г.?

Общата дарена сума от компании, еднолични търговци, физически лица и фондации през 2013 г. е **105,565,698 лв.** Спрямо 2012 г. се регистрира спад в общия обем на даренията с близо 22%.

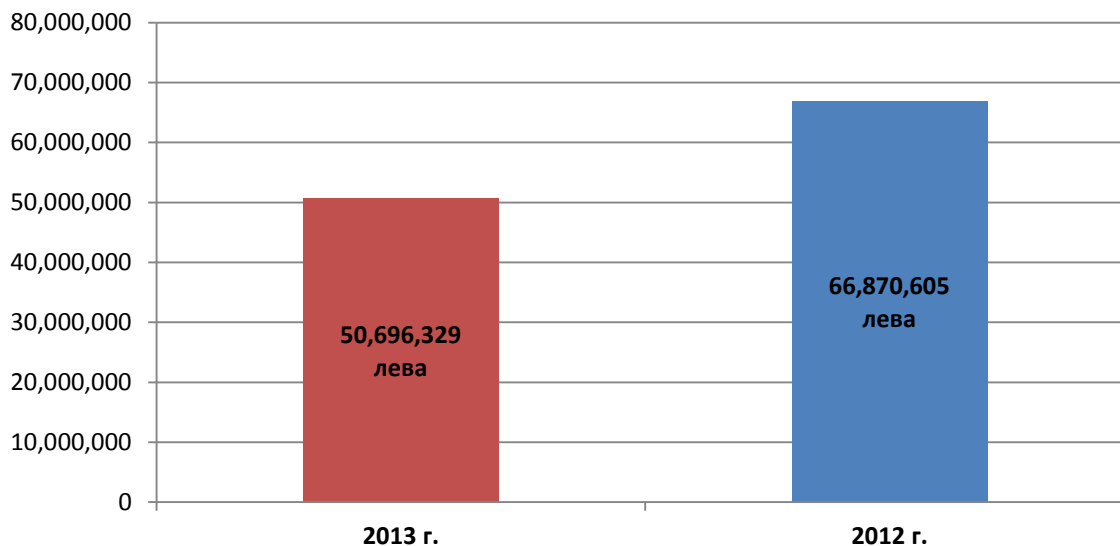
Разпределението на даренията по типове дарители през 2013 г. е следното:

Кои са дарителите?

1. Компаниите са дарили 50,696,329 лв. през 2013 г.

За първи път от 5 години насам компаниите бележат спад в инвестициите си за обществото с 24%, сравнено с предходната година.

В кои сфери най-много даряват компаниите?

1. Образование и наука;
2. Култура и изкуство;
3. Социални дейности, здравеопазване и спорт.

Кой получава най-големи по размер дарения от компаниите?

1. Юридическите лица с нестопанска цел;
2. Бюджетните предприятия;
3. Здравни и лечебни заведения.

Как даряват компаниите?

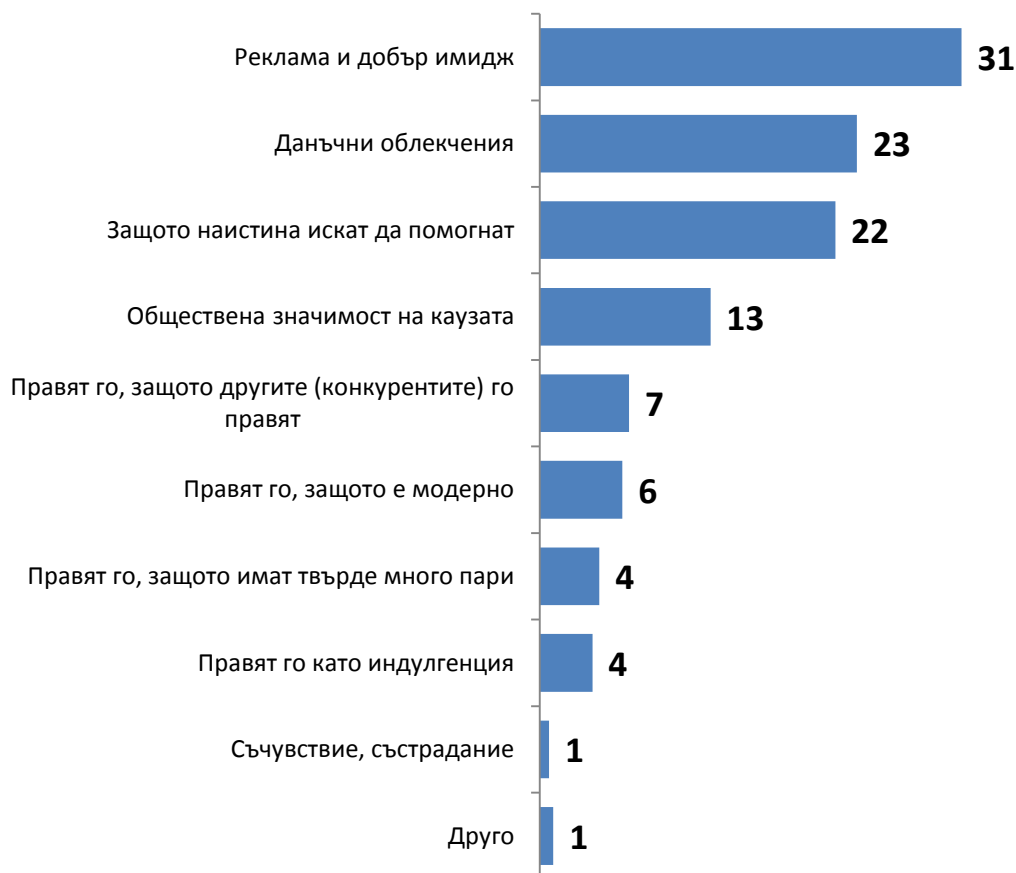
Въпреки спада на дарените средства през 2013 г., бизнесът се опитва да поддържа своите общественоразличими приоритети и сфери, като запазва проектите, които традиционно подкрепя, но намалява обема на финансиране. С над 50% се увеличава нефинансовата подкрепа (на стоки и услуги) от бизнеса. Само за пример - през последната година „Българска хранителна банка” е въвлякла като партньори 84 компании, дарили 260 т. храни в подкрепа на 260 организации и 15 459 души.

Компаниите сериозно са намалили подкрепата си за бюджетните предприятия по смисъла на Закона за счетоводството - с близо 40%, спрямо 2012 г. Въпреки това, очакванията от страна на общините остават високи и често се налага компаниите до покриват дефицитите на местните бюджети.

Компаниите продължават да даряват най-рядко за човешки права. През 2013 г. по време на хуманитарната криза с бежанците от Сирия малко компании се включиха с дарения, като мнозинството от тях не пожелаха да комуникират своите жестове, заради нетолерантността на голяма част от обществото по тази тема.

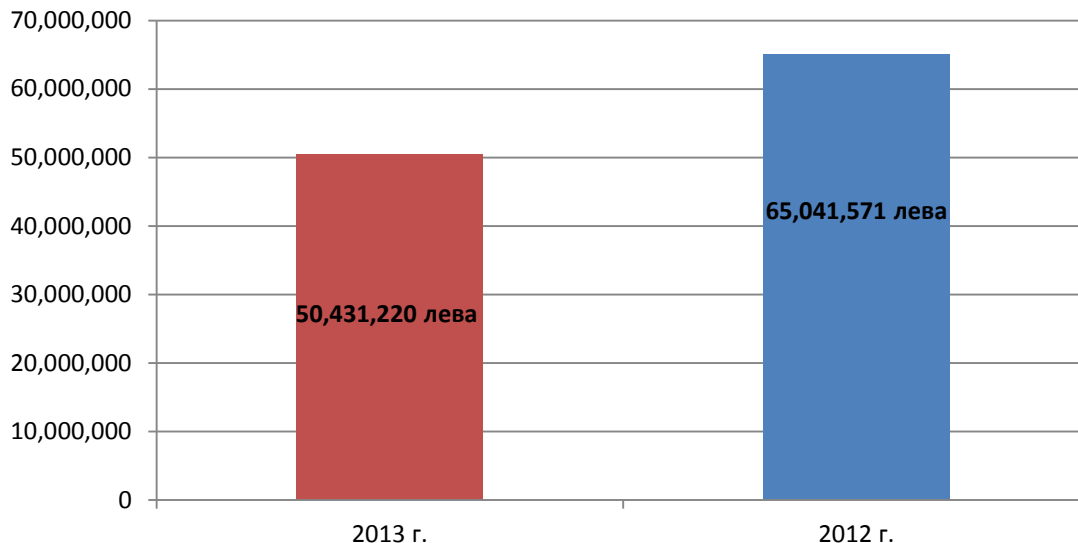
Компаниите се ползват с все по-голямо доверие в очите на гражданите по отношение на даренията, които правят, показва проучване от септември 2014 г. на агенция „Алфа Рисърч“ по поръчка на БДФ, в сравнение с данни от проучване на Институт „Отворено общество“ от 2012 г.

Кои са според Вас основните мотиви на компаниите да даряват?

2. Фондациите са дарили 50,431,220 лв. през 2013 г.

През 2013 г. даренията от фондациите регистрират спад с около 22% в сравнение с 2012 г.

В кои сфери най-често инвестират българските фондации?

1. Социални дейности;
2. Образование и наука;
3. Човешки права и развитие на гражданското общество.

Кой получава най-големи по размер дарения от българските фондации?

1. Граждански организации;
2. Физически лица;
3. Детски ясли, детски градини, училища, висши училища и академии.

Тенденции сред фондациите

Даренията, направени от българските фондации, бележат ръст с близо 11% спрямо 2012 г. Това увеличение основно се дължи на факта, че български организации са администратори на двете междуправителствени програми - Програма за България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (ЕИП) 2009-2014 г. и Норвежкия Финансов механизъм и Българо-швейцарската програма за сътрудничество, които и през 2013 г. финансираха редица проекти на НПО.

Даренията, направени от фондации, базирани извън България, са намалели с около 30%, което основно е резултат от приключилите за страната ни програми на

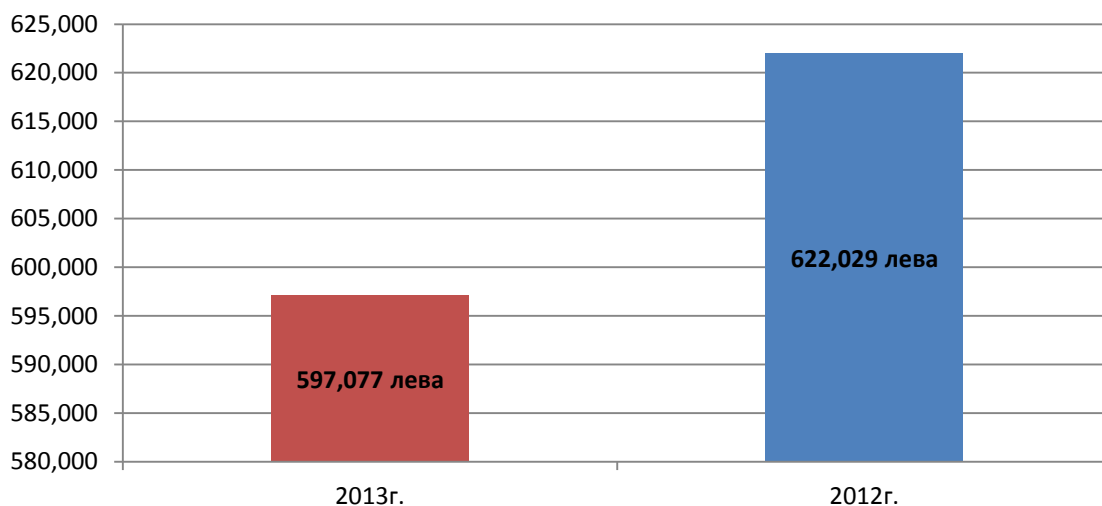
Тръста за гражданско общество в Централна и Източна Европа и на Балканския тръст за демокрация.

Големите чуждестранни донори в България (фондация „Америка за България”, фондация „Чарлз Стюърт Мот”, фондация „Велукс” и др.) са дарили над 33 млн. лв. Сред тях най-големият дарител остава Фондация „Америка за България“ – над 90% от финансовата подкрепа за каузи идва именно от тяхна страна - общата сума за 2103 г. е 30,130,649 лв.

Фондациите през 2013 г. започнаха да използват различни и иновативни механизми за набиране на средства и привличане на съмишленици. Подобен пример са дарителските кръгове, особено популярни извън София, създадени по модела на британската The Funding Network, обединяваща индивидуални дарители за финансиране на проекти за социална промяна. В България такива дарителски кръгове се организират от Фондация „Работилница за граждански инициативи“ в 8 града от страната и за 2013 г. са набрали 133,407 лв. от 419 индивидуални дарители за 42 каузи.

3. Едноличните търговци са дарили 597,077 лв. през 2013 г.

През 2013 г. даренията направени от едноличните търговци белжи спад с близо 4% спрямо 2012 г.

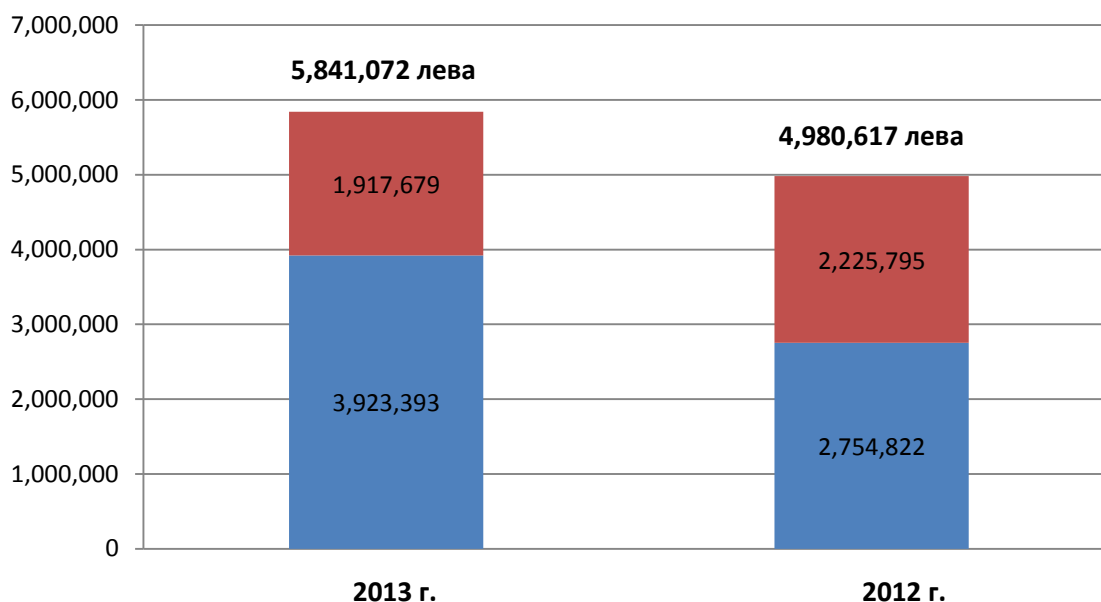

На кого най-много даряват ЕТ?

1. Юридически лица с нестопанска цел;
2. Бюджетни предприятия по смисъла на закона за счетоводството;
3. Регистрирани в страната вероизповедания.

4. Индивидуалните дарители са дарили 5,841,072 лв. през 2013 г.

През 2013 г. се регистрира увеличение с над 17% спрямо 2012 г.

На графиката с червено са отбелязани дарителските sms-и и телефонни обаждания, а със синьо – декларираните пред НАП финансови дарения от физически лица.

Кой получава най-големи по размер дарения от хората?

1. Юридически лица с нестопанска цел;
2. Регистрирани в страната вероизповедания;
3. Дарения за култура.

Как даряват хората?

Според проучването на Алфа Рисърч, цитирано по-горе, 39% от гражданите са направили дарение през последните 12 месеца, а от тях 68% предпочитат да дарят чрез sms. Основен мотив за подкрепа на кауза е личното отношение към конкретен проблем, както и обществената значимост на каузата.

Нова възможност за хората да даряват е и механизмът за редовно дарителство със sms, въведен от УНИЦЕФ през 2013г. в партньорство с трите мобилни оператора.

През 2013 г. отново имаше нужда дарители спешно да подпомогнат лечението на деца, поради влошената работа на Център „Фонд за лечение“ в периода октомври-декември. Друга спешна хуманитарна кампания след месец септември 2013 г. целеше облекчаването на бежанската криза. Въпреки поляризираното обществено

мнение, огромен брой дарители и локални кампании събираха средства, дарения в натура и координираха доброволчески усилия в 8-те бежански центъра в страната. Групи като „Приатели на бежанците” и Refugee support group успяха да организират и разпределят дарения от хиляди гарждани. Липсва точна статистическа информация за размера на генерираната подкрепа, тъй като нито една институция, ангажирана с проблема, не събира и анализира такава.

Наред с финансовата подкрепа, популярност набира доброволството. Сайтът TimeHeroes.org създава все повече възможности да се свързат доброволци с каузи. За миналата година 232 каузи намериха своите 7,267 доброволци през този канал.

Интересен като модел механизъм, който съчетава възможностите на социалните мрежи и набирането на средства, е www.yatoto.com. Само за 2 месеца от старта на системата през 2013 г., тя включи 10 каузи на граждански организации и събра близо 3,000 потребители.

През 2013 г. се наблюдава значително увеличение на броя на декларираните пред НАП дарения от граждани – с близо 200% спрямо 2012 г. (през 2012 г. броя на декларираните дарения е 2,208, а през 2013 г. е 6,582).

5. Среда за развитие на дарителството

2013 г. мина под знака на протести и политическа несигурност. Институциите забавиха своята дейност и взаимодействието с НПО сектора се влоши. Вследствие на това нямаше никакъв развой по отношение на редица заложените вече промени и документи, значими за средата, като:

1. Стратегията за подкрепа на развитието на гражданските организации 2012 – 2015 е факт, но нито една от заложените в нея мерки не са изпълнени и няма вицепремиер/министър, отговорен за изпълнението им. Все още не е създаден Фонд за НПО и Съвет за развитие на гражданското общество, нито има средства, предвидени по бюджет, за финансиране на граждански инициативи, избрани след конкурс.
2. През последната годината гражданските организации в страната бяха подложени на натиск от страна на някои медии, които отправяха негативни послания и така създаваха недобронамерени обществени настроения към гражданския сектор. Бяха търсени внушения в посока на това, че НПО са проводник на интереси на международни донори, без да бъде коректно поднесена информацията какви средства и как тези донори влагат за развитието на обществени каузи в България.

3. Централният регистър на НПО към Министерство на правосъдието не функционира адекватно, така че в него да е отразено актуалното състояние на организациите в обществена полза и той да бъде работещ инструмент за анализ на състоянието и проблемите на автентичните и работещи организации.
4. Не се прие Закона за доброволчеството, разработен като законопроект още през 2012 г., който трябва да стимулира допълнително работата на доброволците.
5. Законът за местните данъци и такси предвижда освободени от данък дарение организации да подават декларации за всяко едно от получените към тях дарения. Предвид развитието на дарителството през последните 17 години (от както текстът е заложен в Закона), този регламент е неадекватен и създава ненужна административна тежест на редица неправителствени организации. Това би се променило, ако Министерството на финансите издаде указание, че задължението за подаване на декларация за получени дарения се отнася единствено за организациите, които не са освободени от заплащане на данък.
6. Няма единни ставки за данъчни облекчения, а за дарителите в България е от съществено значение уеднаквяването на ставките. Според сега действащото законодателство дарителите са третираны различно, в зависимост от това за кого даряват. При дарения към държавните центрове "Фонд за лечение на деца" и "Фонд за асистирана репродукция", дарителят може да намали до 50% от годишната си данъчна основа, до 15% при даренията за култура по закона за меценатството и до 10% за граждански организации, училища, БЧК и др. - когато дарители са компании. Физическите лица ползват само 5% данъчни облекчения за даренията си.
7. В контекста на единното третиране на дарителите, те апелират и за премахването на ДДС върху дарителските смс-и от предплатени карти и върху дарените стоки и храни.

Анализът се базира на данни от НАП за декларирани данъчни облекчения; Централния регистър на ЮЛНЦ; социологическо проучване, проведено от агенция „Алфа Рисърч“ през септември 2014 г.; структурирани въпросници до компании и фондации; обобщени отговори от фокус група по темата сред членовете на БДФ.